

Innovatsiooni kommunikatsioon enne innovatsiooni

Pille Pruulmann-Vengerfeldt,
Tartu Ülikooli Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituudi juhataja

Innovatsiooni mõiste, mis rõhutab seda, et tegu on uue või olemasoleva teadmise kasutamisega majanduslikus protsessis, viitab just kasutamisele või kasulikkusele. Teadmine võib juba olemas olla, kuid oluline on just selle toetamine kommunikatsiooniga.

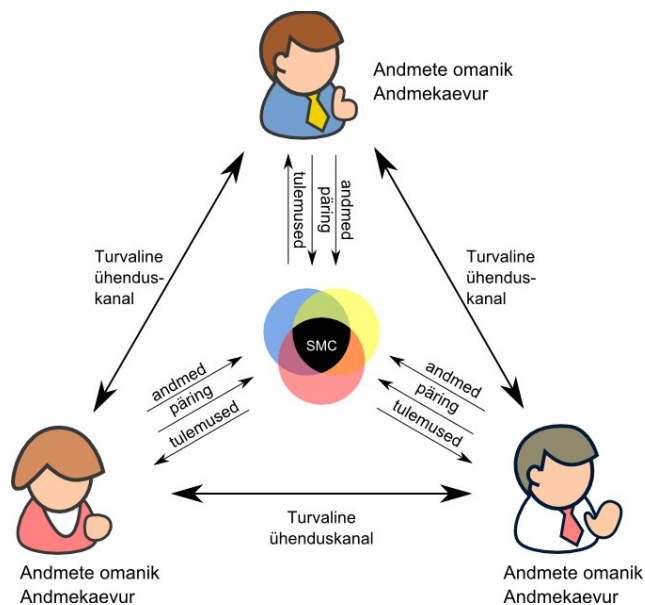
Tahaksin lühidalt rääkida ühest teadus-arendustööst, kus on teadlikult püütud kasutada kommunikatsiooni selleks, et nn innovatsiooni-eelses faasis sihtrühmadega suheldes toetada leiutise innovaativsusust.

Tartu Ülikooli ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituudi uurimisrühm on kevadel teinud hulga intervjuusid erinevate valdkondade esindajatega, et selgitada välja, mil määral Cybernetica AS teadurite loodud tehnoloogia turvalisest ühisarvutusest on kasutatav reaalse ühiskondlike probleemide lahendamiseks ning kuidas olemasolevast tehnoloogiast saada innovatsioon¹. Algatus viiakse läbi Euroopa Liidu poolt toetatava projekti "Usable and Efficient Secure Multiparty Computation" (FP7-284371) raames.

Probleemide lahendamine andmeid jagamata

Turvaline ühisarvutus on tehnoloogia, mis võimaldab osapooltel lahendada ühiseid probleeme, ilma et nad teistele privaatselt andmeid jagaksid. Tehnoloogia on olemas ning insener-tehniliselt toimiv, kuid kõik senised rakendused on olnud pigem proovitöö ja prototüübi tasandil. Kuna tehnoloogia on keeruline ja keskendub turvalisele andmevahetusele, siis on selle töötamist keeruline demonstreerida. Nii jääb innovatsiooni tutvustamine eri valdkondi ületava kommunikatsiooni ülesandeks ning innovatsioonikommunikatsioonist saab tehnoloogia arendus- ja „tõlkimis“-alane väljakutse.

Töörühm on ühiselt arendanud konstruktiivse tehnoloogia hindamise metoodikast lähtuvad tehnoloogiat tutvustavad skeemid (vt joonis), mida intervjuude käigus tutvustati väga erinevate valdkondade inimestele: piimatöösturitest ja põllumeestest riigiametnike ja IT turvalisuse spetsialistideni. Lisaks arutati tehnoloogia innovatsiooniks saamise võimalike barjääre ka filosoofide, eetikaspetsialistide ja sotsiaalteadlastega.

Joonis: Üks kaheteistkümnest tehnoloogia toimimist illustreerivast mudelist, mida turvalise ühisarvutuse tehnoloogia tutvustamiseks intervjuu olukorras kasutati.

Kommunikatsioonispetsialisti roll nendes intervjuudes on olnud palju väljakutseid pakkuv. Tehnoloogia abstraktsuse ja keerukuse tõlkimine erinevatele osapooltele arusaadavasse keelde oli suur proovikivi. Samuti tõsiasi, et läbi viidavad intervjuud täitsid mitmes mõttes tehnoloogiat tutvustavad ja reaalelulisi rakendusi otsivat rolli ning neid intervjuusid viisime läbi nii valdkonnaga peensusteni kursis olevate ekspertide kui ka IT-st ja turvalisusest mitte midagi teadvate valdkonnaspetsialistidega.

Kommunikatsioon peab olema lihtne

Selline paljusid valdkondi hõlmav kommunikatsioon peab ühest küljest olema piisavalt lihtne, et sellest saaks aru ka täiesti IT- ja turvalisusekauged inimesed, ent samas piisavalt keerukas ja mitmekülgne, et see oleks usutav ka tippspetsialistile. Nii kasutasimegi oma projektis neid skeeme ka selleks, et omavahelist arutelu ohjes hoida ning vastastikku ideedest täpset ülevaadet saada. Kommunikatsioon projekti osapoolte vahel andis mitmekordse võimaluse testida nii seda, et meie kui IT- ja turvalisuse valdkonda mitte tundvad „tõlgid“ iseenda jaoks asja arusaadavaks teha suutsime, kui ka seda, kas meie taasesitatud ja „tõlgitud“ tekst spetsialistidele piisavalt veenvalt mõjub. „Tõlkimise“ järgmine tasand on seotud intervjuudes kogutud materjalide esitamisega arendajatele, kelle ülesanne on sellest inspireerituna tehnoloogiat edasi arendada ning viia seda lähemale tegeliku innovatsioonipotentsiaali realiseerimiseni.

Innovatsioonikommunikatsiooni puhul võib kitsastele sihtrühmadele idee tutvustamise korral olla selline eel-kommunikatsioon või nõuete kogumine suurepärase võimaluse kontrasõnumite ja innovatsioonileviku barjäärade väljaselgitamiseks. Nii annavad intervjuud võimaluse tehnoloogiat arendades ühiskondlikke barjääre ületada.

Kuigi rahvusvaheliselt tunnustatud tehnoloogiaarendamise võtte annab arenduseks huvitava võimaluse, pole selline laiapõhjaline ja valdkondi ületavate sihtrühmade kaasamine eriti tavaline. Samas võib eeldada, et tulevikus on üha olulisem saada tagasisidet ühiskondlike ootuste ja vajaduste kohta, mis aitaks innovatsiooni ka paremini kommunikeerida.